

Heusden, 04 januari 2018

Verkiezingsprogramma CDA Heusden 2018-2022

Heusden is een dynamische middelgrote gemeente, met een grote variëteit aan kernen, inwoners en bedrijvigheid. Tussen de Drunense Duinen en de Maas is onze gemeente een prima plek om te wonen, te werken en te recreëren. Heusden kent een lichte bevolkingsgroei en een toenemende vraag naar woningen voor kleine huishoudens. Net als elders in Nederland is ook in onze gemeente sprake van een kloof tussen bevolkingsgroepen en ondermijning van het gezag door onder andere drugscriminaliteit. Een andere maatschappelijke ontwikkeling is dat het sociale leven van mensen zich in toenemende mate in de virtuele wereld van sociale media afspeelt. En duurzaamheid zou bij iedereen hoog op de agenda moeten staan. Deze en andere ontwikkelingen vormen een uitdaging voor de politiek, ook voor de lokale politiek. Behoud van het voorzieningenniveau is van groot belang om alle elf kernen in onze gemeente leefbaar te houden. Lokaal spelen vraagstukken zoals te drukke woonstraten, de GOL-plannen, de continuïteit van de exploitatie van buurthuizen en van zwembad het Run en de hoge schuldenlast van de gemeente. Ons verkiezingsprogramma voor 2018 tot 2022 speelt in op deze ontwikkelingen en problemen. Hiermee wil CDA Heusden de komende jaren een belangrijke bijdrage leveren aan een toekomstbestendig Heusden en het welzijn van alle inwoners van onze mooie gemeente.

Het CDA is de grootste landelijke partij in de gemeenteraad van Heusden. Helaas heeft het CDA de afgelopen twaalf jaar geen deel mogen uitmaken van de bestuurscoalitie. Wij denken dat het besturen van onze gemeente beter kan en beter moet. Het CDA is een degelijke partij, een partij met visie, een partij met contacten bij de provincie, in Den Haag en in Brussel, een partij die het verschil kan maken met de lokale partijen. Een partij die bestuursverantwoordelijkheid niet uit de weg gaat.

In de bijlage bij dit verkiezingsprogramma staan de drijfveren van onze partij kort toegelicht. Het CDA is een partij 'voor het volk en door het volk' en dat leest u ook terug in ons verkiezingsprogramma.

Dit is ons verkiezingsprogramma:

Mensen samenbrengen

1. Heusden voor, door en met alle bewoners

Ook in onze gemeente zien wij een toenemende mate van ongelijkheid in kans op werk, welzijn en culturele achtergrond. CDA Heusden wil structureel beleid voeren om bevolkingsgroepen met elkaar te verbinden door Heusden een gemeente te laten zijn voor alle inwoners. Voorbeelden van verbanden zijn: burgerplatformen, 'buurt bestuurt', energie- of zorgcoöperaties en sociale ondernemingen. Heusden kent al een aantal van deze burgerinitiatieven. CDA Heusden wil de totstandkoming van deze verbanden

stimuleren door de inwoners te betrekken bij discussies over bouwprojecten, aanpassing wegenstructuur, voorzieningen, regels en geld in de gemeente Heusden. Door mensen ruimte en zeggenschap te geven wordt lokale samenwerking aangemoedigd en worden verschillen tussen bevolkingsgroepen overbrugd.

2. Toekomstbestendig Heusden

Wij streven naar een duurzame samenleving met een evenwicht tussen mens, milieu en economie. CDA Heusden zet in op wind- en zonne-energie, grootschalige aanpak van energiebesparing in bestaande woningen en gebouwen (zowel door Woonveste als particulier) en voldoende laadpalen voor elektrische auto's. Bewoners die zelf duurzaamheidsprojecten oppakken, zoals energie opwekken, waterberging realiseren of de regenpijp willen afkoppelen, krijgen daarvoor de ruimte. En met een wijkgerichte aanpak moet het lukken om geleidelijk los te komen van het aardgasnet.

3. Zorg en welzijn

Wij streven naar zorg op maat voor onder andere ouderen, gehandicapten en psychiatrische patiënten. Met huisbezoeken willen we zicht krijgen op eenzaamheid onder ouderen, wat we met een buddy-project te lijf willen gaan. Mantelzorgers moeten, als dat nodig is, voor ondersteuning terug kunnen vallen op de gemeente. Wij willen de aanpak van Bijeen doorzetten, omdat samenwerking tussen gemeente, zorgaanbieders en Baanbrekers goed werkt volgens het principe één gezin, één plan, één regisseur. Het CDA is zeer kritisch over de jeugdzorg binnen het samenwerkingsverband Hart van Brabant: wachtlijsten dienen voorkomen te worden, jeugd dient efficiënt en effectief geholpen te worden en de organisatie dient transparanter te worden ingericht.

4. Sociale zaken en werkgelegenheid

Werk is vaak de sleutel voor de aanpak van armoede en sociale problemen. Baanbrekers, het samenwerkingsverband met Waalwijk en Loon op Zand op het gebied van sociale zaken en werkgelegenheid, heeft daarin een belangrijke rol. De financiële controle van Baanbrekers was de afgelopen jaren niet altijd op orde. Dat moet beter. Daarnaast dient de komende jaren ook de effectiviteit van het beleid van Baanbrekers kritisch tegen het licht te worden gehouden. Door coaching en het organiseren van netwerkbijeenkomsten willen wij de kans op een nieuwe baan voor werkloze 50+ers vergroten. Ook vrijwilligerswerk kan een opstap naar werk zijn.

5. Verkeer, wegen en fietspaden

In tegenstelling tot de oorspronkelijke doelstelling bevorderen de huidige GOL-plannen de doorstroom op de A59 niet. Het sluipverkeer in onze kernen zal naar verwachting eerder toe dan af gaan nemen. Het CDA heeft bij de behandeling van de GOL-plannen in de gemeenteraad tegengestemd, omdat de uitwerking van de GOL-plannen voor de kernen

van de gemeente Heusden niet heeft plaatsgevonden. Desondanks heeft een meerderheid van de gemeenteraad vóór de GOL-plannen gestemd. Alle reden dan ook voor het CDA om de GOL-plannen kritisch te blijven volgen. De besluitvorming over de aanpassing van de op- en afritten van de A59 (onderdeel van de GOL-plannen) is aan de provincie. CDA Heusden heeft korte lijnen met Provinciale Staten zodat de belangen van onze inwoners en bedrijven daar ingebracht en behartigd worden.

Wij vinden daarnaast dat de gemeente zo spoedig mogelijk een nieuw verkeers- en vervoersplan vast moet stellen. Alleen met zo'n plan wordt duidelijk wat de GOL-plannen daadwerkelijk betekenen voor onze woonstraten en waar de gemeente maatregelen moet treffen om de leefbaarheid in heel de gemeente Heusden ten aanzien van verkeer (veiligheid, geluid en fijnstof) te kunnen (blijven) garanderen.

Vanwege de ligging van onze kernen ten opzichte van de A59 is het, net als voor de Bossche wijken Maaspoort en West, van groot belang dat de maximumsnelheid permanent 100 km/uur wordt/blijft. CDA Heusden wil samen optrekken met CDA 's-Hertogenbosch om het hele traject van de A59 van Nuland tot Waalwijk blijvend te begrenzen tot 100 km/uur.

De staat van onderhoud van veel wegen in onze gemeente is slecht, soms gewoon gevaarlijk. Bijvoorbeeld de Admiraalsweg in Drunen, met enorme scheuren waar een fietswiel zo in blijft steken, en delen van de Mommersteeg in Vlijmen. Wij streven naar verkeersveilige straten, overal in de gemeente, waarbij voldaan wordt aan de wettelijke normen voor verkeersintensiteit, snelheid, wegprofiel, geluid en fijnstof. Dat is nu lang niet overal het geval.

CDA Heusden wil werk maken van structureel onderhoud voor wegen en fietspaden, de aanleg van een fietspad langs de Tuinbouwweg en de komst van de snelfietsroute tussen Den Bosch en Waalwijk. Landschapselementen, zoals het dijklichaam Halve Zolenpad, moeten daarbij behouden blijven.

6. Land- en tuinbouw

De agrarische sector is van groot belang voor de gemeente Heusden. Veel agrarische ondernemers hebben de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in glastuinbouw of stallencomplexen. De schaalvergroting van de bedrijven leidt enerzijds tot vrijkomende agrarische bebouwingen van opgeheven bedrijven en anderzijds tot intensiever of zwaarder vrachtverkeer.

Er dient een actief beleid te komen voor de leegstaande agrarische bebouwingen, zodat nieuwe niet-agrarische initiatieven de kans krijgen daadwerkelijk te kunnen starten in deze gebouwen of op de vrijgevalen agrarische bouwblokken.

De agrarische verkeersstromen dienen een belangrijke plaats te krijgen in het nieuwe verkeers- en vervoersplan. Het gaat daarbij niet alleen om het vrachtverkeer naar of van de agrarische bedrijven, maar ook om landbouw(weg)verkeer tussen de percelen. Een te voorzien knelpunt hierin is het GOL-plan waar in onze gemeente maar heel beperkt noord-zuid landbouwverkeer over of onder de A59 mogelijk is.

7. Kernenbeleid

De leefbaarheid en identiteit van de elf kernen in onze gemeente moet zoveel mogelijk behouden blijven. Dat betekent behoud van het huidige voorzieningenniveau en van het cultureel erfgoed in alle kernen. Elke wijk of kern behoudt of krijgt meerdere ontmoetingsplaatsen waar mensen naar behoefte samen kunnen komen. In Heusden Vesting kan dat bijvoorbeeld door behoud van de voormalige Mavo ten behoeve van

sociaal-culturele activiteiten. In Haarsteeg loopt hiertoe een lokaal initiatief met betrekking tot de voormalige horecaonderneming De Hut.

Het doel is een gemeente waarin openbare gebouwen, inclusief de scholen, optimaal worden benut voor maatschappelijke doeleinden.

8. Sport

Het is van groot belang dat zoveel mogelijk inwoners sporten en bewegen, voor een fysiek en sociaal gezonde gemeenschap. Sportinvesteringen: gelijke monniken, gelijke kappen. Dus geen primaat voor voetbal, maar een gelijkwaardige verdeling van gemeentelijke gelden aan alle sporten. Gedeeltelijke privatisering van sportaccommodaties heeft een vertroebeld beeld opgeleverd en heeft geleid tot minder toekomstbestendige verenigingen. De Schroef doet veel in regel- en subsidiewerk, maar daadwerkelijk aan het bewegen houden/krijgen van puber tot gepensioneerde vraagt om structureel beleid, in plaats van projectmatige aanpak. CDA Heusden wil zwembad Het Run, een openluchtzwembad met een belangrijke maatschappelijke functie, openhouden.

9. Cultuur

Het beoefenen van amateurkunsten zoals muziek, dans, zang, toneel en beeldende kunst bevordert ieders betrokkenheid bij de samenleving. CDA Heusden staat voor cultuur. Financieel, door het verstrekken van gepaste subsidie, en facilitair, door het behouden of bewerkstelligen en onderhouden van geschikte accommodaties voor huisvesting van verenigingen en evenementen. De vernieuwde Voorste Venne wordt een lokaal centrum voor cultuur voor amateurs en beginnende artiesten. CDA Heusden wil de overstap van muziekonderwijs naar muziek maken in verenigingsverband, bijvoorbeeld bij een harmonie, stimuleren en vergemakkelijken.

10. Armoedebestrijding

In de gemeente Heusden hebben we net als in veel andere gemeenten in Nederland te maken met persoonlijke armoede. Armoede bijvoorbeeld als gevolg van (langdurige) werkloosheid, verslaving of een koopgedrag dat niet in overeenstemming is met het inkomen met als gevolg hoge schulden. Mensen trekken zich hierdoor terug uit de samenleving en houden de voordeur gesloten uit angst voor deurwaarders. Ook het aantal kinderen dat in armoede opgroeit, neemt toe. Het betreft omgerekend inmiddels tenminste één kind per groep op de basisschool. Het is van groot belang dat signalering van mogelijke armoede zo tijdig als mogelijk plaatsvindt, zodat door middel van begeleiding (grotere) schulden voorkomen worden en waar nodig een plan van aanpak voor schuldsanering opgesteld wordt.

Het CDA is een groot voorstander om de ingezette aanpak van armoedebestrijding door te zetten met aandacht voor alle vormen van persoonlijke armoede en voor begeleiding op maat, bijvoorbeeld door de inzet van schuldhulpmaatjes.

11. Woningbouw

In het bouwprogramma moet voor alle kernen de komende jaren rekening gehouden worden met de behoefte aan woningen voor eenpersoonshuishoudens, (sociale) huurwoningen en woningen voor zowel starters als senioren. CDA Heusden steunt het initiatief om startersleningen te verstrekken aan jongvolwassenen voor nieuwe woningen. In ieder plan voor nieuwe woningen hoort 30% sociale huur of reguliere huur te zijn. Alle nieuwe woningen bij voorkeur seniorbestendig en zonder gasaansluiting. Met Woonveste sociale huurcomplexen te realiseren, waaronder locatie Voorste Venne Noord. Om ouderen de kans te geven om zo lang als mogelijk in de eigen woonomgeving te blijven wonen, worden de mogelijkheden tot woningsplitsing, woningaanbouw of het omzetten van bedrijfspanden in wooneenheden verruimd.

12. Senioren

Door de huidige wet- en regelgeving worden senioren geacht zolang mogelijk in hun eigen omgeving te blijven wonen. Opdat zij kunnen blijven meedoen in de samenleving wil CDA Heusden zowel de ontwikkeling van innovatieve woonvormen voor ouderen als woningbouw voor senioren stimuleren, de fysieke belemmeringen in de directe leefomgeving van ouderen in kaart brengen en oplossen, flexibel openbaar vervoer faciliteren en zoveel mogelijk ontmoetingsplekken in wijken en kernen creëren en behouden. De gemeentelijke woon- en zorgvisie moet worden geactualiseerd en CDA Heusden wil van Heusden een dementievriendelijke gemeente maken. Zoals elders in het land al gerealiseerd, wil CDA Heusden in onze gemeente starten met een consultatiebureau voor ouderen.

13. Ondernemers

CDA Heusden wil (startende) ondernemers een goed vestigingsklimaat bieden en deze, door een ondernemersloket op te zetten, zoveel mogelijk faciliteren ten aanzien van ondernemerschap, innovatie en besparen van energie. Elders is gebleken dat startende ondernemers en ZZP'ers vaak veel steun aan elkaar kunnen hebben wanneer zij samen gebruik maken van een bedrijfsverzamelgebouw. CDA Heusden wil startende bedrijven daarom steunen door gezamenlijke huisvesting in leegstaande (kantoor-)panden mogelijk te maken. Hier kunnen dan ook laagdrempelige trainingen worden gegeven voor deze doelgroep. CDA Heusden wil komen tot een gemeentelijke detailhandelsvisie om een preventief leegstandsbeleid te ontwikkelen.

14. Groen, natuur, landschap en water

In een groene gemeente is het aangenaam wonen en recreëren. Voor Heusden is een groene uitstraling van groot belang. CDA Heusden wil daarom minimaal het bestaande groen in de wijken behouden in plaats van er woningbouw te realiseren. En de groenvoorzieningen dienen beter onderhouden te worden. Nu het financieel wat beter gaat is dat voor het CDA één van de prioriteiten. Voldoende groen voor schaduw en wateropvang en ook ruimte voor waterberging zijn noodzakelijk om de gevolgen van klimaatverandering - hitte, droogte en wateroverlast - op te vangen. Het uitgangspunt voor het CDA voor het lokale land- en tuinbouwbeleid is duurzaamheid. Het stellen van

duurzaamheidsvoorwaarden (gezond bodemleven) aan het verpachten van gemeentegronen voor landbouw is daar een voorbeeld van.

15. Integratie van vluchtelingen

Vluchtelingen met een verblijfsstatus moeten kunnen meedoen in Nederland. Naast de wettelijke plicht om deze vluchtelingen huisvesting te bieden (quotum) wil het CDA Heusden dat er met elke nieuwe statushouder - met respect voor de cultuur van de statushouder - een individueel plan van aanpak wordt gemaakt, waarbij het verkrijgen van inkomen uit werk en het betrekken bij activiteiten in de gemeente de uitgangspunten zijn. Het is belangrijk dat kinderen van statushouders participeren in de voorschoolse voorzieningen en dat zij op de basisschool extra aandacht krijgen om taalachterstanden in te halen.

16. Omgekeerd inzamelen van afval

Afvalinzameling dient kostendekkend te zijn, oftewel de inwoner betaalt zo afgestemd mogelijk voor het inzamelen en verwerken van het afval uit zijn eigen huishouden. In 2018, een jaar na invoering, dient het omgekeerd inzamelen uitgebreid geëvalueerd te worden. Indien dit uit de evaluatie blijkt, dient de intussen teveel betaalde afvalstoffenheffing aan de inwoners terugbetaald te worden. CDA Heusden maakt zich zorgen over de toename van het zwerfafval binnen en buiten de bebouwde kom. Ook het oneigenlijke gebruik van openbare afvalbakken als inzamelplaats voor restafval is zorgelijk. Beide aspecten dienen bij de evaluatie betrokken te worden.

17. Onderwijs

Voor het CDA is goed onderwijs een belangrijke investering voor de toekomst. Dit geldt niet alleen voor onze jeugd. Iedereen moet de mogelijkheid geboden worden om zich te blijven ontwikkelen, waardoor de kans op (blijvend) werk toeneemt. Kinderen moeten in hun schoolloopbaan dát onderwijsaanbod krijgen dat hun de kans biedt om hun talenten te ontplooiën: ieder kind verdient speciale aandacht, niet alleen de kinderen die extra zorg en aandacht nodig hebben. Om een optimale ontwikkeling te bevorderen kunnen een brede school en/of kindcentrum een goede vorm zijn die wij graag in onze gemeente verder willen uitbreiden. Helaas zijn er nog te veel jongeren die zonder diploma de school verlaten. Met doelgericht beleid moet het mogelijk zijn om deze groep te verkleinen.

18. Verloedering en overlast

Leegstaande panden die vervallen zijn - zoals de gymzaal in de vesting, naast de Ster in Nieuwkuijk en tegenover de bibliotheek in Vlijmen - zijn onveilig en zijn bewoners een doorn in het oog. Ook lang braakliggende terreinen, zoals na de sloop van de kerk in Vliedberg, zijn niet goed voor de leefbaarheid. CDA Heusden wil dat de gemeente eigenaren actief aanspreekt op hun eigen verantwoordelijkheid en hier desnoods juridische stappen op onderneemt.

Daarnaast wil het CDA dat de gemeente nu echt werk maakt van overlast veroorzakende bedrijven, zoals onder andere in het noordelijk buitengebied van Haarsteeg.

19. Huisvesting en integratie arbeidsmigranten

Verpaupering en overlast liggen op de loer bij huisvesting van de vele arbeidsmigranten in te kleine woonruimtes. Een gevarieerd aanbod van verschillende huisvestingsvormen is gewenst zodat arbeidsmigranten een wooncarrière kunnen doorlopen. CDA Heusden is tegen grote complexen voor huisvesting van uitsluitend arbeidsmigranten, anders dan voor strikt kortdurend verblijf. Sociale isolatie van arbeidsmigranten kan worden voorkomen door te investeren in taalbeheersing en ontmoeting. Dit komt ook het normbesef bij arbeidsmigranten ten goede.

20. Criminaliteit en drugs

CDA Heusden wil nu doorpakken in de aanpak van drugscriminaliteit, ondermijning en andere criminaliteit. Dus, geen verslapping toestaan in de aanpak van criminaliteit nu burgemeester Jan Hamming is vertrokken. Maar minstens zo belangrijk is het om ook te blijven investeren in sociale gelijkheid. De sociale ongelijkheid is groeiende, volgens het Sociaal Cultureel Planbureau. Hier ligt een belangrijke taak voor de maatschappelijke instanties waarvan het werk mogelijk gemaakt moet worden door de gemeente.

21. Gemeentelijke samenwerking

De gemeenten krijgen in toenemende mate te maken met complexe samenlevingsvraagstukken. Daartoe moet worden geïnvesteerd in kennis, maar kleinere gemeenten kunnen niet overal expertise van in huis hebben en inhuur van deze expertise is kostbaar. Daardoor is samenwerking met andere gemeenten een *must* en dient deze, waaronder de samenwerking met Waalwijk en Loon op Zand, verder uitgebreid te worden. Daarbij dienen we zoveel mogelijk gebruik te maken van subsidieregelingen en van kennis en ervaring opgedaan door andere gemeenten. CDA Heusden ziet onder de huidige maatschappelijke context geen aanleiding om te streven naar een gemeentelijke herindeling. CDA Heusden is kritisch ten aanzien van de samenwerking binnen de regio Brabant Noordoost.

22. Financiën

De financiële situatie van de gemeente Heusden is mede dankzij het einde van de crisis verbeterd, maar dient ook op lange termijn gezond te worden. De 7 vette en 7 magere jaren zijn er al sinds mensenheugenis en ook nu, in tijden van economisch herstel, moeten we ons weerbaar maken tegen mindere tijden. Het CDA wil de hoge schuldenlast en de risico's op de grondexploitatie verminderen. Daarnaast moet de reservepositie worden verstevigd. Dit door keuzes te maken gebaseerd op kerntaken, een efficiënte ambtelijke organisatie en een realistische grondexploitatie. Niet door uitverkoop van gebouwen met een maatschappelijke functie.

Bijlage: kernwaarden van het CDA

Bij de standpunten van het CDA spelen een viertal kernbegrippen een belangrijke rol. Deze kernbegrippen zijn ontleend aan de Bijbel.

Solidariteit

Het CDA zet in op betrokken burgers om de onderlinge verbondenheid te versterken. Er moet betrokkenheid zijn tussen generaties en tussen arm en rijk. We leven niet alleen voor onszelf, maar we zijn pas mens door met elkaar te leven. De gemeente zorgt voor een basis van sociale zekerheid: voor iedereen is er een uitkering, zorg en goed onderwijs. En met deze basis moeten we als mensen voor elkaar zorgen. Ook maatschappelijke organisaties helpen daarbij.

Gespreide verantwoordelijkheid

Voor het CDA begint politiek met de erkenning van maatschappelijk initiatief. We zijn samen verantwoordelijk voor een goede samenleving. Beslissingen moeten we nemen op de plekken die daar het meest geschikt voor zijn. En taken moeten uitgevoerd worden door de organisaties of mensen die daar het meest geschikt voor zijn. Bijvoorbeeld in het gezin, in vakbonden, werkgeversorganisaties of in het bedrijfsleven. Zo voorkom je een betuttelende overheid.

Publieke gerechtigheid

Het CDA staat pal voor de rechtstaat als onmisbare voorwaarde voor de bescherming van menselijke waardigheid. Een betrouwbare overheid stelt duidelijke grenzen en geeft de burger zekerheid. De overheid houdt zichzelf ook aan deze grenzen. De overheid moet ervoor zorgen dat iedereen genoeg geld heeft om rond te komen. Ziek of gezond, met of zonder werk. De veiligheid moet gehandhaafd worden. In zo'n situatie kan iedereen meewerken aan een goede samenleving.

Rentmeesterschap

Vanuit een besef van verbondenheid tussen de generaties voelt het CDA zich geroepen tot zorg voor natuur en cultuur. De aarde is niet van ons, we hebben de aarde te leen van God. Daarom moeten we de aarde goed achterlaten voor volgende generaties. De overheid heeft twee taken op het gebied van rentmeesterschap: 1) de overheid moet stimuleren dat mensen zich gedragen als goede rentmeesters. 2) de overheid moet zelf een goede rentmeester zijn. Dit betekent dat de overheid de gaven en talenten van iedereen moet benutten. En dat ze haar financiën op orde moet hebben.